

‘เทาะอะปาน’

พิธีเสียบกล

เช่นผีของชาวมอญแม่กลอง

9

พิธีกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมที่สำคัญของชาวมอญ นั่นคือการเซ่นผี ซึ่งจะนิยมทำกันในช่วงก่อนเริ่มฤดูเพาะปลูกใหม่ โดยจะทำพิธีบุญกลางบ้าน หรือพิธีประจำปีประจำบ้าน ด้วยการ “เสียบกล” เช่นผี หรือภาษามอญเรียกว่า “เทาะอะปาน”

ส่วนที่มาของการเรียกพิธีกรรม “เสียบกล” นี้ เนื่องจากตุ๊กตาที่ปั้นใส่ในกระเบหรือกระบานนี้ หัวมักหลุดหักหาย เพราะเป็นส่วนเปราะบาง จึงมีคนมักเข้าใจว่ากระบานเป็นกบกาล เสียบกลซึ่งหมายถึงเสียบหัว

กานดา รณการ

การทำกระเบหรือกระบาน แล้วปั้นรูปคนและสัตว์แทนตัวสมาชิกในบ้านพร้อมเครื่องเช่นนี้ เป็นการเซ่นผีเจ้าทุ่ง เจ้าท่า เจ้าป่า เจ้าเขา ซึ่งชาวมอญมีความเชื่อว่าหากทำแล้ว ผีเหล่านั้นจะไม่มารบกวนให้เจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข มีฝนและน้ำอุดมสมบูรณ์ ในการปลุกพืชพันธุ์ธัญญาหาร ให้เจริญงอกงามก่อนจะเข้าฤดูแห่งการเพาะปลูกต่อไป

กานดา รณการ เจ้าพิธี หรือ “โด่ง” ชาวมอญแห่งลุ่มน้ำแม่กลอง ต.นครชุมน์ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี แจกแจงว่า สำหรับพิธีทั้งกระบานจะเลือกทำเฉพาะวันข้างแรมในเดือน 7 ที่ไม่ตรงกับวันพระเท่านั้น และจะทำทั้งสิ้น 2 วัน โดยวันแรกจะเริ่มทำบริเวณด้านเหนือของหมู่บ้าน ในวันที่สองจะทำที่บริเวณท้ายหมู่บ้าน เพื่อขับไล่สิ่งไม่ดีให้ออกไปจากหมู่บ้านไป ซึ่งในช่วงเช้าชาวบ้านจะเรียลสิ่งของ และรวมตัวกัน เพื่อเตรียมเครื่องเช่นผี

ในการเตรียมเครื่องเช่นจะทำด้วยกัน 2 ชุด ประกอบด้วย ข้าวสุกใส่หม้อดินขมจีน ก่ายเตี้ยผัด ไข่สด กล้วยดิบหั่นเป็นแฉ่น ใบยอหั่นฝอย เหล้าขาว บุหรี่

หมากพลู ตุง ดอกไม้ รูปเทียน

นอกจากนั้น จะมีการเตรียมตุ๊กตา ซึ่งถือเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพื่อใช้เป็นตัวแทนของคนและสัตว์เลี้ยงต่างๆ ในหมู่บ้าน อาทิ หมู หมา วัว ควาย ไก่ โดยจะใช้แป้งข้าวเจ้าผสมน้ำอู่นกกวจนเบ่งเหนียว และสามารถปั้นเป็นตุ๊กตาได้ จากนั้นจะนำแป้งที่ได้มานำปั้นเป็นตุ๊กตารูปคน และจะตกแต่งตุ๊กตาด้วยการนุ่งผ้าแต่งตัว จากนั้นจะทำกระบานด้วยต้นกล้วย โดยจะทำเป็นลักษณะแพ สำหรับใส่เครื่องเช่น มีใบตองปูลาดหรือกระทงใบตองใส่อาหาร และจะนำตุ๊กตาทั้งหมดใส่

ลงไปด้วย

ในช่วงบ่ายจะจัดพิธีรำผี ซึ่ง “โด่ง” จะเป็นผู้เตรียมการและกำกับดูแลขั้นตอนทุกอย่างโดยละเอียด ตั้งแต่การปลุกโรงพิธี การเตรียมของประกอบพิธี อาทิ อาหาร ผ้า นุ่งผ้าห่ม อุปกรณ์การรำ การแต่งตัว จาก

นั้นโด่งจะเริ่มจากการเชิญปาโนก หรือพ่อปู่เข้าสู่พิธี ชาวบ้านจะนำข้าวสารและเกลือของตนเข้าร่วมพิธีด้วย เพื่อนำเป็นสิริมงคลแก่บ้านของตน เพื่อขับไล่เสนียดจัญไร

หลังจากพิธีเสร็จสิ้น “โด่ง” จะให้ชาวบ้านนำกระบานส่วนหนึ่งไปวางกลางทุ่งนา หรือทางสามแพร่งของหมู่บ้าน และอีกส่วนจะนำไปลอยน้ำ โดยจะเชิญให้ผีมารับเครื่องเช่นต่อไป

รังษี จังธนสมบัติ